

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 30.06.11.

nr 3353 podpis. *Paraske*

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

DPN-DP-0401-52/2011

Warszawa, 2011-06-29

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

P. J. Kucera
SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 1.07.11.
nr 6301 podpis. *K*

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na oświadczenie złożone przez Pana Senatora RP Tadeusza Skorupę na 79. posiedzeniu Senatu w dniu 16 czerwca 2011 r. uprzejmie wyjaśniam:

Nowa podstawa programowa określona w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. z 2009 r. nr 4, poz. 17) została przygotowana i obecnie jest sukcesywnie wdrażana w celu poprawy jakości edukacji, osiągnięcia spójnego programowo procesu kształcenia, dostosowanego do możliwości i indywidualnych potrzeb uczniów oraz uwzględniającego zwiększone aspiracje edukacyjne uczniów.

Edukacja historyczna w nowej podstawie programowej została zaplanowana w sposób holistyczny tak, by był to spójny i komplementarny proces kształcenia. W podstawie programowej *historii* zalecono ponadto stosowanie przez nauczyciela aktywizujących metod nauczania, w szczególności organizowanie wycieczek edukacyjnych, w tym związanych z historią regionu, jak również zachęcanie uczniów do realizacji projektów indywidualnych i zespołowych, także poprzez wspieranie ich w podejmowaniu samodzielnych poszukiwań naukowych.

W podstawie programowej na pierwszy plan wysunięto historię ojczystą, z którą łączy się koncepcja budowania u uczniów tożsamości ujmowanej jako samoidentyfikacja z rodziną, społecznością lokalną, grupą etniczną, narodem, państwem, społecznościami europejską i światową.

Podstawa programowa *historii i społeczeństwa* dla II etapu edukacyjnego oprócz treści nauczania dotyczących wiedzy i kształtowania postaw obywatelskiej i społecznej, obejmuje dzieje państwa polskiego od początków istnienia do roku 1989. Uwzględnia ona ponadto treści nauczania skoncentrowane na sprawach „Małej Ojczyzny” zwłaszcza w zakresie tradycji historyczno – kulturowej i problemów społeczno – gospodarczych. Zgodnie z określonymi wymaganiami uczeń powinien także zostać zachęcony i przygotowany do zbierania informacji o postaciach i wydarzeniach z przeszłości swojego regionu, w tym do właściwych form ich upamiętnienia.

Wprowadzone w rozporządzeniu połączenie programowe gimnazjum i pierwszej klasy szkoły ponadgimnazjalnej w czteroletni cykl to rozwiązanie,

które ma zapewnić nauczycielowi historii więcej czasu na dokładne zapoznanie ucznia z dziejami Polski, Europy i świata. Daje ono możliwość poszerzenia i uporządkowania zdobytej w szkole podstawowej wiedzy historycznej.

Podstawa programowa *historii* dla III etapu edukacyjnego (gimnazjum) przewiduje, że uczniowie zgłębią zagadnienia związane z historią Polski i historią powszechną do 1918 roku, czyli poznają najważniejsze postacie, wydarzenia i zjawiska wpływające na świadomość historyczną, kulturę materialną i duchową tego okresu. Celem edukacji historycznej w gimnazjum jest m.in. kontynuowanie procesu budowania własnej tożsamości narodowej i obywatelskiej. Równie ważnym elementem jest uwzględnienie w treściach nauczania obszarów związanych z historią społeczną i historią szeroko rozumianej kultury. Natomiast spora swoboda czasowa pozwala na wzbogacenie przez nauczyciela prezentowanych treści nauczania o elementy historii regionalnej czy też rozbudzenie szczególnego zainteresowania wybraną epoką, postacią lub wydarzeniem historycznym.

Podstawa programowa *wiedzy o społeczeństwie* dla III etapu edukacyjnego przewiduje treści nauczania, dzięki którym uczeń poznaje poszczególne wydarzenia historii najnowszej, istotne z punktu widzenia kształtowania postaw patriotycznej i społecznej oraz umiejętności obywatelskich.

Problematyka historyczna obejmująca okres od zakończenia I wojny światowej do wydarzeń historii najnowszej zrealizowana zostanie w klasie pierwszej szkoły ponadgimnazjalnej, zapewniając tym samym właściwe warunki dla pełnej realizacji kursu historii najnowszej.

W szkole ponadgimnazjalnej uczniowie, wybierając dalszą drogę kształcenia, podejmą decyzję o przedmiotach realizowanych w zakresie rozszerzonym. Historia na poziomie rozszerzonym to pogłębiony, erudycyjny kurs, o dużym wymiarze godzin, przygotowujący do studiów wyższych, zwłaszcza na kierunkach humanistycznych i społecznych. Natomiast uczniowie, którzy zdecydują się na rozszerzone kształcenie w zakresie przedmiotów przyrodniczych, realizować będą obowiązkowy przedmiot *historia i społeczeństwo*. Przedmiot ten ma się opierać na kształceniu o charakterze problemowym i interdyscyplinarnym, a zajęcia powinny być prowadzone z wykorzystaniem bogatego spektrum tekstów kultury ze szczególnym uwzględnieniem dorobku kultury polskiej oraz własnego regionu.

Jeżeli chodzi o edukację humanistyczną, to reforma programowa, której nadrzędnym celem jest podniesienie jakości nauczania, kładzie nacisk na umiejętność czytania ze zrozumieniem, umiejętność samodzielnego myślenia, sprawność językową uczniów, w tym wysoką zdolność posługiwania się językiem ojczystym, umiejętność komunikowania się w co najmniej dwóch językach obcych, pogłębioną analizę i interpretację tekstów kultury, poszerzenie obszarów poznania o empirię, rozumianą w tym przypadku jako bezpośredni kontakt ucznia z dziełami sztuki, samodzielność w zdobywaniu informacji na określony temat, realizacja własnych projektów i, co najistotniejsze, zaspokajanie naukowych aspiracji oraz rozwój zainteresowań.

Nauczanie w zakresie edukacji humanistycznej rozpoczyna się już na poziomie wychowania przedszkolnego, kiedy wiadomości istotne dla rozumienia otaczającego świata są przekazywane i rozwijane stosownie do wieku i percepcji dziecka. W dalszych etapach edukacyjnych zakres problematyki humanistycznej rozszerza się znacząco zarówno pod względem wieloaspektowości, jak również pod względem rozwijającej się systematycznie w procesie edukacyjnym palety przedmiotów humanistycznych i takich, które łączą zagadnienia matematyczne, przyrodnicze, techniczne z humanistycznymi.

Zgodnie z planowaną od roku szkolnego 2012/2013 organizacją kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych uczniowie, kierując się indywidualnymi zainteresowaniami oraz potrzebami edukacyjnymi, obowiązkowo wybiorą od 2 do 4 przedmiotów, które będą realizować w zakresie rozszerzonym. W liceum uczeń oddziału (grupy oddziałowej lub międzyoddziałowej), w którym nie jest realizowana w zakresie rozszerzonym *historia*, obowiązany będzie realizować dodatkowo przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*.

Uczeń technikum, niezależnie od wyboru przedmiotów w zakresie rozszerzonym, będzie obowiązany realizować przedmiot uzupełniający *historia i społeczeństwo*.

Uprzejmie wyjaśniam, że dotychczas obowiązujące ramowe plany nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. z 2002 r. Nr 54, poz. 442) określały liczbę godzin zajęć historii tygodniowo w poszczególnych okresach kształcenia:

klasy IV - VI szkoły podstawowej 4 godz.,

gimnazjum 6 godz.,

liceum ogólnokształcące 5 godz.

Taki wymiar godzin przeznaczonych na nauczanie historii obowiązuje w klasach, w których realizowana jest dotychczasowa podstawa programowa wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego (Dz. U. Nr 51, poz. 458 z późn. zm.).

W klasach, w których realizowana jest nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, stosuje się nowe ramowe plany nauczania (rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 marca 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych - Dz. U. Nr 54, poz. 442).

Według nowego ramowego planu nauczania dla gimnazjum w trzyletnim okresie nauczania należy zrealizować co najmniej 190 godz., co gwarantuje pełną realizację podstawy programowej historii.

W szkołach ponadgimnazjalnych od roku szkolnego 2012/2013, kiedy zacznie obowiązywać nowa podstawa programowa kształcenia ogólnego, planuje się, że liczba godzin przeznaczonych na realizację zajęć historii w trzyletnim okresie nauczania będzie wynosić co najmniej:

- 300 godzin w przypadku wyboru przez ucznia historii w zakresie rozszerzonym (60 godzin przeznaczonych na zakres podstawowy i dodatkowo 240 godzin przeznaczonych na zakres rozszerzony),

- 60 godzin historii przeznaczonych na zakres podstawowy i 120 godzin przedmiotu uzupełniającego *historia i społeczeństwo*, gdy uczeń nie wybierze historii w zakresie rozszerzonym.

Na podstawie przedstawionych powyżej informacji należy przyjąć, że w stosunku do rozwiązań wcześniejszych liczba godzin przeznaczonych na realizację zajęć edukacyjnych historii została zwiększona, a szeroko pojmowane kształcenie humanistyczne znacząco wzmocnione.

Z poważaniem

W/Z MINISTRA
SEKRETARZ STANU

Krzysztof Szumilas
Krzysztof Szumilas